

mjelt, en slektning av reinmjelt som er så vanlig i Trollheimen. Forekomsten er den eneste vi har, ellers må vi som navnet forteller, til Baikalfjellene for å finne den igjen. Det var en stor opplevelse for oss å se den, ikke på grunn av dens utseende, men fordi den representerer en plantegeografisk gåte. Når og hvordan er denne planten kommet til Finnmark? Utvilsomt har den en historie som går ganske annerledes langt tilbake i tiden enn menneskets.

De fleste fjellvandrere vil nøye seg med å bli klar over plantens navn. Fagbotanikeren vil gå mye lengre. Han vil tegne inn de enkelte funn på et kart for å få et bilde av artens utbredelse. Det er *plantegeografiens* utgangsmateriale. Men som allerede nevnt foran, har den enkelte art bestemte krav til miljøet. Man finner aldri lapprose der snøen ligger lenge. Man snakker om artens *økologi*, dens forhold til miljøet, til jordbunn, fuktighet, snødekke, høyde over havet osv. Planten danner plantesamfunn. I fjellet ser man en mosaikk av slike samfunn. Læren om disse kalles *plantesosiologi*.

Jeg nevner dette bare for å få fram at fjellplantene representerer en rekke problemer som kan gjøres til gjenstand for forskning. De kan bl.a. fortelle mye om vårt lands historie lenge før mennesket tok det i bruk, når man med litt tålmodighet kan få dem i tale.

Det blir likevel de få som møter fjellplantene med en vitenskapelig motivering. For de aller fleste vil de være livet i fjellet, det ukuelige livet nær dets yttergrense.

Alt levende trenger et livsrom. Vi mennesker er ofte hardhendte i vår behandling av vårt eget og andre organismers livsrom. Fjellplantene gir oss ikke mye brød, men de danner en vesentlig del av rekreasjonsmiljøet i fjellet. I vår tid trenger mange å øke den fysiske aktivitet, men dempe ned det psykiske stress. Fjellet er meget anvendelig for begge formål. Det er derfor vi bør planlegge slik at vi kan ha det som det store, frie rekreasjonsområde og verne dets opplevelsesverdier.

Græslihytta — ny selvbetjeningshytte i Tydal

FAKTA OG TØRRE TALL

Byggekomite: Ivar Belsaas, Frants-G. Mørch og Fritz Christensen.

Byggmester: Ingvar Langeng, Ålen.

Innredning og utstyr: Astrid Olsen.

Byggepris: kr. 101.000 (Av Feriefondet kr. 60.000).

Type: Selvbetjent (som Ramsjø- og Kjølhytta med mindre endringer).

Sengeplasser: 6 køysenger i hovedhytta + 2 i uthuset.

4 soveplasser på veggfaste sofaer i hytta.

Golvflate: ca. 60 kvm + uthus ca. 30 kvm.

Innvielse: 24. juni 1973.

BAKGRUNN OG FORARBEID

Etter påskesesongen 1966 fant Jenny Hilmo å måtte slutte med sitt kvarter for T.T. på Hilmo, og fra sommeren dette året har fjellturister som kommer ned til Hilmo, vært henvist til Gresslivollen Turiststasjon - ca. 3-4 km fra det gamle kvarteret. Denne ordningen har ikke vært tilfredsstillende, og styret har lenge sett fram til en bedre løsning.

Til å ta seg av planleggingen av den nye hytta i Nedalen ble den 1. Sylkomite nedsatt i styremøte 15.8.1968. (Se årboka 1970). Denne komiteen behandlet bl.a. også forbindelsen mellom Nordpå og Schulzhytta, og mente at den beste plassering av en selvbetjeningshytte på denne strekningen, måtte være ved småbruket Bjørgen i Hilmo, ca. 1 km nord for veien gjennom Tydal (fra Hilmo bru). Våren 1971 fikk T.T. bevilget kr. 60.000 i bidrag fra Feriefondet. Bidraget var øremerket for ny hytte i Hilmo/Græsli-området. Byggekomite ble nedsatt i styremøte i mai 1971, og forarbeidet kunne nå ta til.

Græslhytta sett fra sør.

Foto: Franck Rindal

VANSKELIGHETER UNDERVEIS

Byggekomiteen var på befaring allerede 2. pinsedag 1971 og fant fram til den idylliske setervollen «Sersjantvollen» et stykke ovenfor gården Bjørgen. Eierforhold ble undersøkt, men grunneieren var ikke villig til å inngå avtale med T.T. om tomteleie. Gårdbrukeren som hadde bruksretten til vollen, hadde imidlertid intet imot vårt hytteforslag. Det så etter dette ut til å bli vanskelig å finne noen snarlig løsning på tomteproblemet.

Byggekomiteen måtte på ny befaring — denne gang nord for Sæteråa på et område som tilhører gårdbruker Haakon Græsli. En fant fram til høvelig tomt og tok samme dag kontakt med Haakon Græsli, som ikke ville si nei til bortleie da han hørte komiteen representerte T.T.

Den 14.6.1972 ble den endelige plasseringen av hytta bestemt, men da byggmesteren skulle begynne transporten av materialer til fjells, viste det seg at terrenget fram til hytta var både bløtt og tungt. I tillegg støtte en på nye og uforutsette vanskeligheter, da

Dette bildet viser hytta vestfra.

Foto: Franck Rindal

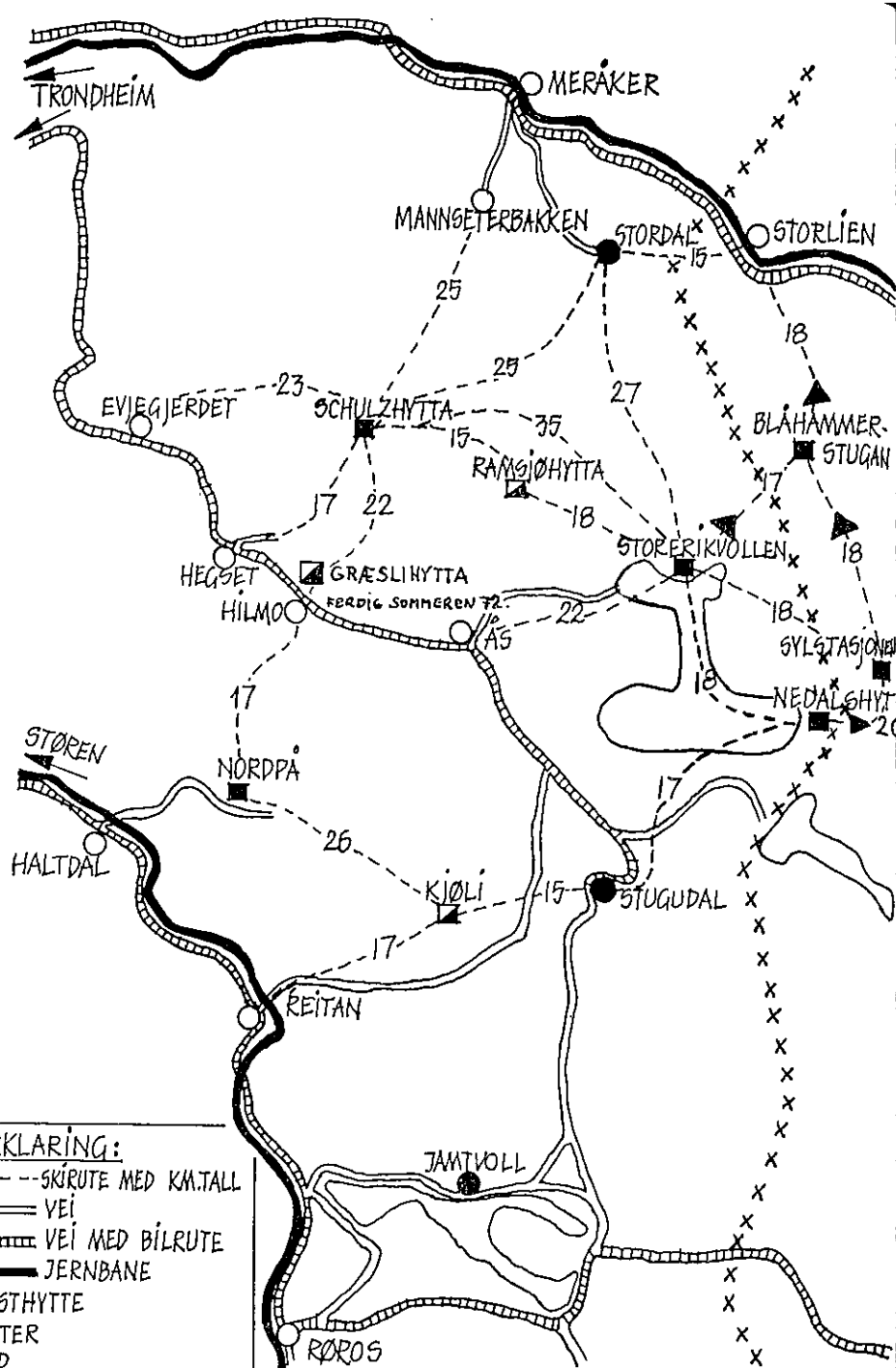
eieren av den grunn materialtransportene måtte gå over, ikke tillot passering, medmindre det ble betalt erstatning for den skade som ble påført under transportene.

Den 11.7.1972 drog byggekomiteen igjen til Græsli og hadde samtaler med byggmesteren og med gårdbruker Haakon Græsli og hans sønn, Harald Græsli, som nå hadde overtatt farsgården. I løpet av kvelden samme dag påviste Græsli og sønn en ny og bedre hytte-tomt ved Motoppen i et terreng som på langt nær var så vanskelig tilgjengelig for de som skulle bygge hytta.

HYTTETYPE OG BYGGING

Den nye hytta ble bestemt utført slik som Ramsjøhytta og Kjølhytta med de forbedringer en hadde funnet nødvendig.

I løpet av høsten 1971 var anbudsdokumenter sendt ut og i desember 1971 var alt klart. Byggmester Ingvar Langeng, Ålen, skulle ta på seg arbeidet, og hytta ble lovt ferdig til 15.7.1972.

På grunn av forsinkelser i forbindelse med tomteleie, bytte av tomt, adkomst m.v. — slik som nevnt ovenfor — måtte byggedokumentene på ny, rask rundgang, før alt var formelt i orden.

Så kunne bygginga starte, og under materialtransportene fikk byggmester Langeng stor hjelp av gårdbruker Harald Græsli og hans gode maskinelle utstyr.

Den 13.9.1972 meldte byggmesteren at hytta var ferdig fra hans side, og Astrid Olsen og hennes gode hjelpere kunne begynne utpakking av inventar og utstyr. I løpet av en kort høstmåned kunne Græslihytta presenteres i en stand og med et utstyr vi tror vi kan være bekjent av.

Hytta vil bli åpen for fjellturistene fra 15.2.1973, og med sin vakre og gunstige beliggenhet, burde den bli et godt utgangspunkt og en høvelig mellomstasjon for turer nordover til Schulzhytta/Ramsjøhytta eller sydover til Nordpå/Kjølihytta.

OG TAKK FOR DET —

Byggekomiteen ønsker å uttrykke en takk til Haakon og Harald Græsli for deres store imøtekommenhet, velvilje og hjelpsomhet mot T.T. i arbeidet med reising av Græslihytta. Uten deres bistand ville dette prosjektet neppe ha blitt realisert på så kort tid. Komiteen vil i denne forbindelse appellere til fjellturistene om at de også her i Græsliområdet tar hensyn til dyrket mark, skog og nyplantinger, og på den måten viser vår alles takknemlighet — helt konkret.

Byggekomiteen vil også takke byggmester Ingvar Langeng og hans folk som igjen har levert et solid og godt arbeid. Slik som ved Kjølihytta og Nedalshytta, er det også ved byggingen av Græslihytta lagt for dagen et krav til kvalitet, en ansvarsfølelse, en samarbeidsvilje og en oppfinnsomhet som inngir tillit.

GODE ØNSKER.

Byggekomiteen vil på vegne av T.T. ønske fjellvandrerne — og måtte de bli riktig mange — vel møtt til Græslihytta i 1973 og i årene som kommer.

I byggekomiteen:
 Ivar Belsaas Frants-G. Mørch
 Fritz Christensen

Men kanskje er du sløvet av vanegjengeriet eller kan hende overvældet av noe tungt som truer med å knuse deg. Da følg det urgamle rådet — gå ut i naturen!

Den som faller i sjøen må svømme, den som gir seg ut på vidda må møte dens krav. Han må se selv, må til og med selv bestemme retning og vei. Han blir et menneske for seg selv.

Og dagen lønner ham med gleden ved det enkleste måltid, solen med sitt lys, natten med sin søvn. Døgnet skjenker ham sin rytme. Da er det også at dagene møter ham som nye, slik de møtte ham i barnets verden, og er de klare gir de utsynet over de mange blåner, både de langt utover og de dypt innover mot sjeledypet.

Fra Edvard Løchens bok: Under vandring

Nesjø/Essandsjø — oppdemningen og fisket

AV TORE ØVERLAND

Ei stor gryte av myr og frodige bjørkelier er blitt omdannet til et blått hav inne i fjellheimen.

Nedalen og myrene var spesielt kjent for sitt rike fugle- og planteliv, (men hadde også en mangfoldig terrestrisk fauna). Vatnet omskapte livsmiljøet for både dyr og planter, og de vannlevende overtok de gamle landområder.

Essandsjøen er blitt oppdemt i flere etapper med den første allerede i 1940 på 1,3 m. 7 år seinere var den trinnvis øket til 6 m demming.

Nesjø ble begynt fylt 22/5-1970 og skal ha en reguleringshøyde på 23 m. Essandsjøen blir dermed demt med 6,6 m. Høgste vannstand i Essand-Nesjø når da opp i kote 729. Arealet av det fulle basseng blir 66 km² der Essandsjøen utgjør ca. 27 km². Vannanalyser forteller at Nesjøen ligner de fleste Trøndelagsvatn, er svakt surt (pH ca. 6,5) kalkfattig og med siktedyp på 4,5—6 m plasserer det mellom de humusfattige og middels humusrike vatn.

Fiskeriundersøkelsene i området ble innledet allerede i 1943 av dr. phil. Erling Sivertsen ved DKNVS-Museum. Med de begrensede økonomiske midler som kunne disponeres for dette har E. Sivertsen og hans familie nedlagt et stort arbeide for å kunne følge utviklingen i Essandsjøen.

Undersøkelsene er i år intensivert og økonomiske midler er stilt til disposisjon både fra konsesjonsavgiftsfondet og Trondheim E-verk, og det er å håpe at det i årene framover kan være mulig å følge utviklingen, fiskenes vekst og ernæring, rekruttering og vandringer, plankton og de fysikalske kjemiske forhold i vatnet.